

רע"פ 3158/18 - מיכאל ליבוביץ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 3158/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מיכאל ליבוביץ

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 8.3.2018, בע"פ 24020-11-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: א' הלמן - סג"נ; י' שיטרית; ו-ס' דבור

בשם המבקש: עו"ד גבי שמואלי

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' הרכב השופטים: א' הלמן - סג"נ; י' שיטרית; ו-ס' דבור), בע"פ 24020-11-17, מיום 8.3.2018. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום בנצרת (כב' השופטת הבכירה ד' שרון-גרין), בת"פ 45260-10-14, מיום 25.5.2017, ומיום 26.9.2017.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום לבית משפט השלום בנצרת, המייחס לו עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. מעובדות כתב האישום עולה, ביום 11.8.2014, הגיע המבקש לביתה של בת זוגו לשעבר (להלן: המתלוננת), שם היה גם בן זוגה הנוכחי של המתלוננת (להלן: המתלונן). המתלוננת הסכימה להכניס את המבקש לביתה על מנת למסור חפצים לבתם המשותפת. משנכנס המבקש לבית, הוא פנה אל המתלונן ודרש ממנו לסיים את הקשר עם המתלוננת. בשלב זה, דרש המתלונן דרש מהמבקש לעזוב את הבית, שאחרת הוא יזמין משטרה, ובתגובה לכך תקף המבקש את המתלונן, שלא כדין, תוך הנחתת אגרופים בפניו ואף קרע את חולצתו של המתלונן, עד אשר הצליחה המתלוננת להוציא את המבקש מהבית. נטען בכתב האישום, כי המבקש גרם במעשיו חבלות של ממש למתלונן, היינו, המטומה מתחת לעינו השמאלית, נפיחות בשפתו העליונה ושריטה מעל כתפו הימנית.

3. ביום 25.5.2017, בהכרעת דין מפורטת ומנומקת כדבעי, ולאחר ניהול משפט הוכחות, הרשיע בית משפט השלום את המבקש בעבירה שיוחסה לו. בית המשפט השלום נתן אמון מלא בגרסאותיהם של המתלונן והמתלוננת, וייחס לעדותם "את מלוא המשקל הראייתי". בית משפט השלום קבע, כי האירועים התרחשו באופן שתואר על ידי המתלוננים, ובהתאם לכך נקבע כי לאחר שהמבקש נכנס לדירת המתלוננת, הוא תקף את המתלונן כמתואר בעובדות כתב האישום. לעומת זאת, עדותו של המבקש הותירה "רושם בלתי אמין" על בית משפט השלום, בהיותה "מנוקדת בסתירות פנימיות וחיצוניות". לפיכך, דחה בית משפט השלום את גרסתו של המבקש, לפיה המתלונן "תקף אותו במספר אגרופים, והפילו לכיוון המדרגות, כאשר הנאשם [המבקש] מתגונן ממכותיו".

במסגרת הכרעת דינו, נתן בית משפט השלום את דעתו לעובדה כי השוטר אשר שימש במקרה זה כחוקר (להלן: השוטר או החוקר), "פעל בניגוד עניינים בעת שטיפל בתיק החקירה בו מעורב המתלונן, ביניהם קיימת היכרות ידידותית קודמת". ההיכרות הקודמת בין השוטר למתלונן באה לידי ביטוי בכך שהשניים יצאו למספר טיולי שטח במהלך השנתיים האחרונות, ביחד עם חברים משותפים. בעקבות ניהול החקירה דן על ידו, נידון השוטר לנזיפה במסגרת הליך משמעתי שהתקיים בעניינו. עם זאת, סבר בית משפט השלום, כי ניגוד העניינים שדבק בפעילותו של השוטר לא פגע בחקירת המקרה, בציינו כי:

"בסופו של יום, התרשמתי כי חרף טעותו המהותית של השוטר, אשר בחר לטפל בתיק זה למרות ניגוד העניינים, בפועל, ביצע השוטר את הפעולות הנדרשות. לא התרשמתי שתוכן ההודעות שגבה הושפע באופן מהותי על ידי ניגוד העניינים. להתרשמותי, כל חוקר תורן סביר, היה מבצע את הפעולות שביצע השוטר, ובאופן דומה. מרבית הראיות שנשקלו במסגרת הכרעת דין זו הן עצמאיות ונפרדות מניגוד העניינים שאופף את השגתו."

בית משפט השלום דחה, בהקשר זה, את טענתו של המבקש כי עומדת לו הגנה מן הצדק, נוכח ניגוד העניינים האמור. בית משפט השלום קבע, אמנם, כי עצמת הפגם שנפל בחקירת התלונה בעניינו של המבקש, עקב ניגוד העניינים של החוקר, "אינה מבוטלת", אך בצד זאת סבר בית משפט השלום, כי חרף הפגם, אין בקיומו של ההליך הפלילי נגד המבקש "משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות". זאת, לאור העובדה כי עדויות המתלונן והמתלוננת, אשר התקבלו כמהימנות, "עברו את כור ההיתוך של החקירה הנגדית"; ובנוסף לכך, ה"חלק הארי של הראיות שהונחו לפניי [בית משפט השלום], קיומן הוא עצמאי ונפרד מניגוד העניינים שהיה כרוך בהשגתן". בין היתר, התייחס בית משפט השלום לעדותו של סייר משטרה, אשר הגיע לדירת המתלוננת זמן קצר לאחר האירוע, וראה את המתלונן כשהוא חבול ומדמם, וזאת, טרם שהחל טיפולו של החוקר בתיק. עוד הוסיף בית משפט השלום וקבע, כי יכולתו של המבקש להתגונן לא נפגעה, בשים לב לחקירה שנעשתה על ידי השוטר, אשר כללה פעולות חקירה "מקובלות וסבירות". עוד ציין בית משפט השלום, כי הגם שהחלטתו של השוטר לקיים את החקירה חרף היותו במצב של ניגוד עניינים היא החלטה שגויה,

הרי ש"לא הוכח כי [השוטר] עשה זאת מתוך כוונת זדון". טענת המבקש, לפיה השוטר פעל להפללתו בשל הקשר הידידותי בינו לבין המתלונן, נדחתה על ידי בית משפט השלום.

4. ביום 26.9.2017, גזר בית משפט השלום בנצרת את דינו של המבקש, והשית עליו 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירה של אלימות פיזית; פיצוי למתלונן בסך 1,500 ₪; וקנס בסך 2,000 ₪, או 20 ימי מאסר תחתיו.

5. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת, במסגרתו השיג על הרשעתו בעבירה שיוחסה לו; על דחיית טענתו להגנה מן הצדק; ועל חומרת עונשו. ביום 8.3.2018, נדחה הערעור על כל רכיביו. אשר לטענת המבקש להגנה מן הצדק, אימץ בית המשפט את קביעתו של בית משפט השלום, לפיה לא הוכח כי ניגוד העניינים של החוקר גרם "לפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות". עוד הוסיף בית המשפט המחוזי וקבע, כי לא נפגעה יכולתו של המבקש להתגונן, וכי השוטר פעל "כמצופה מחוקר סביר" ולא "מתוך זדון".

בית המשפט המחוזי גם דחה את טענתו של המבקש, כי "מן הראוי לפסול את קבילות כלל הראיות מאחר ונגבו בניגוד עניינים מובהק", וזאת מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית, אשר גובשה בע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי (4.5.2006) (להלן: "הלכת יששכרוב"), או למצער, ליתן לראיות אלה "משקל קטן ואף אפסי". בית המשפט המחוזי הבהיר, כי אכן נפל פגם בראיות שהתקבלו, בשל הפרת חובתו של החוקר שלא להימצא במצב של ניגוד עניינים. עם זאת, ציין בית המשפט המחוזי, כי הראיות האמורות לא הושגו בכפיה, והן נמסרו "באופן חופשי ומרצון, ותוך עמידה על זכויותיו של הנחקר במלואן". בנסיבות אלה, הגיע בית המשפט המחוזי לידי מסקנה, כי "אי החוקיות והפסול שדבק בהליך החקירה על הראיות שהושגו, הינה [...] שולית ומזערית. עינינו הרואות, הפגיעה בזכות להליך הוגן, אינה כה מהותית או ממשית". זאת, בין היתר, מאחר שגרסאות המבקש והמתלוננים לא השתנו לאורך ההליך הפלילי, ובכלל זה בעת מסירת העדות בבית משפט השלום, ולפיכך הטעים בית המשפט המחוזי, כי "נבצר מבינתי – מה השפעה הייתה לאי-החוקיות על הראיות שהושגו".

6. אשר לטענות המבקש ביחס לממצאי מהימנות וקביעות שבעובדה שנעשו על ידי בית משפט השלום, קבע בית המשפט המחוזי, כי "במקרה הנדון לא התגלו סתירות מהותיות אשר יש בהן לשמוט את הקרקע מתחת לממצאי העובדה והמהימנות שנקבעו. ממכלול העדויות, נראה, כי ניתן לקבוע ממצאים מרשיעים ברורים ביחס למערער [המבקש]". אשר להשגותיו של המבקש על חומרת עונשו, סבר בית המשפט המחוזי, כי העונש שהושת על המבקש הינו "סביר ומידתי ההולם הן את נסיבות ביצוע העבירה והן נסיבות העושה".

בקשת רשות הערעור ותגובת המשיבה

7. בבקשה שלפניי, משיג המבקש על הרשעתו בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום, תוך שהוא חוזר על הטענות שהעלה בפני הערכאות הקודמות. לשיטתו של המבקש, עצם ניהול החקירה בעניינו שעה שהחוקר מצוי בניגוד עניינים, פגעה "פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות", ולפיכך היה על הערכאות הקודמות לקבל את טענת הגנה מן הצדק ולבטל את כתב האישום. בנוסף, טען המבקש כי יש לפסול את כלל הראיות, בהתאם לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית שנקבעה בהלכת יששכרוב או "לכל הפחות לייחס להן משקל אפסי". בבקשתו לרשות הערעור, משיג המבקש גם על קביעות שבעובדה שנעשו על ידי בית משפט השלום, ועל ממצאי

מהימנות. המבקש עומד על גרסתו כי המתלונן הוא שתקף אותו, וכי הקשר בין המתלונן לשוטר השפיע, באופן קשה, על חקירת המקרה, ולטעמו של המבקש השוטר פעל בזדון ומתוך רצון להפלילו.

8. בתגובת המשיבה נאמר, כי השוטר פעל, אמנם, בניגוד עניינים בעת שטיפל בתיק החקירה, ואולם בצדק דחו הערכאות הקודמות את טענת המבקש כי ניגוד העניינים "זיהם" את החקירה, וכי לשוטר הייתה כוונת זדון להפליל את המבקש. לטענת המשיבה, פעולות החקירה שביצע השוטר, חרף ניגוד העניינים בו היה נגוע, "היו פעולות חקירה מקובלות וסבירות", כפי שקבעו הערכאות הקודמות. המשיבה הוסיפה וטענה, כי בית משפט השלום התרשם במישרין מעדויות המעורבים בפרשה, תוך התייחסות לראיות הנוגעות לשלבים שקדמו למעורבות השוטר בחקירה. המשיבה מבקשת לדחות את טענת המבקש, לפיה יש לפסול את הראיות בתיק בשל הפגם שנפל בהליך החקירה, ולטענתה תוכן העדויות שנגבו על ידי החוקר לא השתנה במעלה הדרך.

דין והכרעה

9. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינים פרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 3057/18 פלדמן נ' מדינת ישראל (20.6.2018) רע"פ 638/18 רוני גולן נ' מדינת ישראל (1.5.2018)). לאחר שבחנתי את הבקשה שלפניי, כמו גם את נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי היא אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור. הבקשה נוגעת בעיקרה לענייני הפרטי של המבקש, ואין מתעורר חשש לעיוות דין או לחוסר צדק שנגרם לו. זאת ועוד, חלק מטענות המבקש מופנה כלפי ממצאים שבעובדה וקביעות מהימנות, אשר נעשו על ידי הערכאה הדיונית, וכידוע ערכאת הערעור איננה נוטה להתערב בממצאים מעין אלה (רע"פ 2423/18 עוזרי נ' מדינת ישראל (20.6.2018) רע"פ 1739/18 בן ששון נ' מדינת ישראל (28.3.2018)). ביתר שאת אמורים הדברים, שעה שמדובר בערכאת ערעור המתבקשת לדון בטענות מסוג זה ב"גלגול שלישי" (רע"פ 678/18 פלוני נ' מדינת (31.5.2018); רע"פ 117/16 מעווד נ' מדינת ישראל (11.1.2016)). עוד אוסיף, כי הבקשה כוללת נימוקים שהועלו במסגרת הערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי, ואשר נדחו לגופם, ומשכך נראה כי הבקשה מהווה ניסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון אשר, ככלל, אין להיעתר לו (רע"פ 1119/18 חסן נ' מדינת ישראל (9.5.2018); רע"פ 460/17 אבו הדואן נ' מדינת ישראל (20.03.2017)). די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

10. למעלה מן הצורך, אתיחס למקצת מטענות המבקש לגופו של עניין. אשר לטענת המבקש כי עומדת לו ההגנה מן הצדק, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט השלום, אשר אושרה על ידי בית המשפט המחוזי, לפיה עצמת הפגם הגלומה בחקירה אותה ניהל השוטר תוך ניגוד עניינים, אין בה "משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות". זאת, הן משום העובדה שעדויות המתלוננים עברו תחת שבט החקירה הנגדית, והן בשל הסתמכותו של בית משפט השלום על ראיות אשר נאספו עובר לתחילת החקירה על ידי השוטר, ובשל כך אין להן נגיעה בפועלו. כמו כן, לא מצאתי ממש בטענתו של המבקש, כי בשל העובדה שהשוטר היה נתון בניגוד עניינים, נפגעה זכותו היסודית של המבקש להתגונן מפני האשמה שיוחסה לו, כך שיש לבטל את כתב האישום שהוגש נגדו, מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק. הנני תמים דעים עם בית משפט השלום, כי פעולות החקירה של השוטר היו, בסופו של יום, "מקובלות וסבירות", ולטעמי לא קופחה זכותו של המבקש להליך הוגן.

11. אשר לטענת המבקש, לפסילת הראיות מכוח "דוקטרינת הפסילה הפסיקתית" שנקבעה בעניין יששכרוב, הנני סבור שיש לדחותה. אופן יישום העקרונות שהותוו בעניין יששכרוב נתון לשיקול דעתו של בית המשפט, הדן בשאלת קבילותה של ראיה פלונית,

אשר הושגה באופן פסול, והדבר תלוי בנסיבות הקונקרטיות העומדות בפני בית המשפט (ראו, בין היתר, רע"פ 1921/18 חברת דור חקלאים בע"מ נ' מדינת ישראל (27.5.2018); רע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת ישראל (06.03.2012)). בניהן דין, נראה כי לא נפלה כל טעות באופן בו יישם בית המשפט המחוזי את עקרונות דוקטרינת הפסילה הפסיקתית, ואין כל פגם בהחלטה כי יש לקבל את הראיות שנאספו במסגרת חקירת השוטר, בנסיבות המתוארות לעיל. תמים דעים אני עם בית המשפט המחוזי כי במקרה דנן השפעת הפגם על הראיות שנאספו, הייתה "שולית ומזערית", וכי "הפגיעה בזכות להליך הוגן, אינה כה מהותית או ממשית". לאור האמור, יש לדחות את טענת המבקש כי הוא זכאי להגנה מן הצדק או כי יש לפסול את עדויות המתלוננים מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית.

12. עוד אוסיף, כי הקביעה העובדתית, לפיה המבקש הוא שתקף את המתלונן וגרם לו חבלה של ממש, מעוגנת היטב בראיות שהוגשו לבית משפט השלום, והיא מקובלת עליי. השגותיו של המבקש, בהקשר זה, מתייחסות לקביעות מהימנות ולשאלות שבעובדה אשר הוכרעו כראוי בבית המשפט השלום, וצדק בית המשפט המחוזי משלא מצא מקום להתערב בכך.

13. לסיום, אציין כי עונשו של המבקש הינו ראוי ומאוזן, ולא נמצאה כל הצדקה להתערב בו.

14. אשר על כן, דין בקשת רשות הערעור להידחות.

ניתנה היום, י"ג בתמוז התשע"ח (26.6.2018).

ש פ ט